

Znanstveni kolokvij ZKVH-a o prehrani srijemskih Hrvata održan u Srijemskoj Mitrovici

Slabo istraženo područje

Prije devet mjeseci devetero studenata Filozofskog fakulteta iz Zagreba posjetilo je Srijem. Svrha njihovog posjeta bila je etnološko-terensko istraživanje običaja srijemskih Hrvata. Njihov posjet organiziran je u suradnji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Hrvatskog kulturnog centra *Srijem - Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice, s ciljem da se istraži kulturna baština Hrvata na prostoru Vojvodine. Tijekom njihovog boravka u Srijemu, studenti su posjetili Sot, Golubince, Petrovaradin..., gdje su se upoznali s kazivačima iz Srijema koji su im govorili o starim zanatima, tradicionalnoj kuhinji srijemskih Hrvata, pokladnim običajima (maškarama), narodnoj nošnji, migraciji stanovništva, narodnoj glazbi i hodočašću u svetište Gospe Snježne. Nakon prikupljenih informacija, studenti su sumirali sve što su saznali tijekom svog boravka u Srijemu, a jednu od tema istraživanja »Tradicijska prehrana srijemskih Hrvata« predstavila je na znanstvenom kolokviju koji je održan u nedjelju 10. prosinca u župnom dvoru u Srijemskoj Mitrovici, sudionica terenskog etnološkog istraživanja, studentica preddiplomskog studija Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu **Kruna Jambriško**. Njeno izlaganje predstavlja konačnicu drugog kontrolnog istraživanja nakon čega će se publicirati rad svega onoga što su studenti saznali na području Srijema.

Više sličnosti nego razlika

Tijekom svog posjeta Srijemu, Kruna je posjetila nekoliko mjesta kako bi prikupila što više informacija o prehrani srijemskih Hrvata, kako bi saznala kako je to izgledalo nekada a kako je sad.

»Najzanimljivije je možda s ovog područja da su se jedino u Srijemskoj Mitrovici od svih mjesta koje sam posjetila pravile 'štricle', kolač koji se pripremao za blagdan Svi sveti. Također, ono što je karakteristično za Golubince su kolači koje mještani nazivaju 'adam i eva'. To su neka specifična tradicijska jela s ovoga područja. Mojim kolegama i meni boravak u Srijemu je bio veoma ugodan. Imali smo dosta lijepih priča, a i kazivači su bili izuzetno susretljivi, kao i sami organizatori. Općenito, može se reći da su nam ova istraživanja bila jedno lijepo životno iskustvo«, kaže Jambriško, dodajući da su ovakva vrsta istraživanja od nemjerljivog značaja za njihov dalji rad, a uočeno je dosta sličnosti u tradicijskoj prehrani Hrvata u Hrvatskoj.

»Imamo dosta sličnih jela, a drugačiji su jedino njihovi nazivi. Istraživanja posebice o prehrani su jako važna, s obzirom na to

da se malo istraživalo o njoj. Više su se istraživali običaji i kultura, dok je prehrana uvijek nekako stavljena u drugi plan i godinama su etnološka istraživanja o prehrani bila zanemarivana iako se iz nje može dosta toga saznati o kulturi jednog naroda. Ranije se smatralo da je ishrana naša svakodnevnica, koja je stalno prisutna u našim životima. Tijekom niza godina neka jela su se potpuno izgubila. Kako je napredovao život u selu i gradu, kao i tehnologija, korištenjem novih šporeta i hladnjaka, tako se automatski promijenila i prehrana ljudi.«

Meso samo nedjeljom

Istraživanja govore da je prehrana uvijek bila prilagođena načinu života kako na selu tako i u gradu, a ovisila je prije svega od imovinskog stanja neke obitelji. Od mliječnih proizvoda srijemski Hrvati konzumirali su sir, najčešće 'švapski', koji su sami proizvodili, kao i kajmak i kiselo mlijeko. Iste te proizvode nosili su sa sobom na njivu. Meso se nije svakodnevno konzumiralo.

»Meso se jelo samo nedjeljom, osim u pojedinim imućnijim obiteljima koje su ga pripremale i četvrtkom. Od mesnih prerađevina najčešće su se pravile čorbe, paprikaši, juhe. Od većih tradicija s ovih područja je 'zabijača', odnosno kolinje, koje su se organizirale u kasnu jesen. Od jela koja su se tada pravila su paprikaši, kolači, krafne i salnjaci. S obzirom na to da u ranijem razdoblju nisu postojali hladnjaci, meso se držalo u salamuri i poslije izvjesnog vremena se sušilo i tek nakon toga konzumiralo«, istaknula je Kruna Jambriško.

Da se ne zaborave

Domaćini ističu da su ovakva istraživanja iznimno važna, posebice što su ovo bila istraživanja prva takve vrste u Srijemu.

»Neke stvari već polako padaju u zaborav i iz tog razloga su ovakva etnološka istraživanja jako važna. Na prvom mjestu tu je prehrana do 60-ih godina nakon Drugog svjetskog rata. Tijekom istraživanja u Srijemu obrađene su mnoge teme, od prehrane, tradicijskih zanata, pokladnih, uskršnjih običaja i svega ostalog što je bitno za kulturu i očuvanje identiteta jedne zajednice. Drago mi je što će sva ta istraživanja biti objavljena u publikacijama. Stoga će ono što je vezano za srijemske Hrvate i njihov identitet biti očuvano na jednom mjestu«, istaknuo je profesor povijesti i etnologije iz Srijemske Mitrovice **Dario Španović**.

S. Darabašić